

Etiske retningslinjer for leverandører

CODE OF CONDUCT FOR SUPPLIERS

Utarbeidet: Mai 2022

Versjon: 2

Formål

Dalema jobber for å fremme gode arbeids- og miljøforhold i våre leverandørkjeder. Dette ønsker vi å gjøre i nært samarbeid med våre leverandører og samarbeidspartnere. For å tydeliggjøre hva vi forventer av våre leverandører, har Dalema utarbeidet retningslinjer for etisk handel. Retningslinjene dekker grunnleggende krav til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og miljø.

Prinsipper

Våre leverandører skal levere varer og tjenester til Dalema som er produsert i overensstemmelse med retningslinjene.

Dalemas retningslinjer for etisk handel er basert på internasjonalt anerkjente FN- og ILO-konvensjoner og angir minimums- og ikke maksimumsstandarder. Lovgivningen på produksjonsstedet skal respekteres. Der hvor nasjonale lover og reguleringer dekker samme tema som disse retningslinjene, skal den høyeste standarden gjelde.

Leverandørene skal ha tilfredsstillende styringssystemer for å dokumentere og overvåke så vel produktkvalitet som andre forretningsprosesser. OECDs veileder for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv er et anbefalt rammeverk. Dette inkluderer risikovurderinger for å identifisere potensiell negativ påvirkning, forhindre og forebygge en slik påvirkning samt å overvåke og evaluere effekten av tiltakene som er iverksatt.

Leverandørene må påse at deres egne underleverandører også følger disse standardene, inklusiv alle underleverandører bakover i verdikjeden. Dette omfatter også kontraktsarbeidere, dagarbeidere og løsarbeidere som jobber for leverandørene og underleverandørene.

På oppfordring fra Dalema må leverandøren kunne dokumentere at retningslinjene etterleves. Det gjøres ved registrering av informasjon i Gruppens leverandørportal og/eller, oppfølgingssamtaler med Dalema og kartlegging av arbeidsforholdene på produksjonssted. Dersom Dalema ønsker å kartlegge underleverandør, plikter leverandøren å oppgi navn og kontaktopplysninger på denne.

Ved brudd på de etiske retningslinjene vil Dalema i samarbeid med leverandør lage en plan for utbedring av manglene. Utbedring skal skje innen rimelig tid. Heving av kontrakt vil kun forekomme dersom leverandør, etter gjentagende henvendelser, ikke viser vilje til å rette opp i forholdene. Sosiale og miljømessige standarder vil bli tillagt vekt ved valg av nye leverandører.

Minimumsstandarder

1. Tvangsarbeid/slavearbeid

ILO konvensjon nr. 29 og 105

- 1.1. Det skal ikke forekomme noen form for tvangsarbeid, slavearbeid eller ufrivillig arbeid.
- 1.2. Arbeidere skal ikke måtte levere depositum eller identitetspapirer til arbeidsgiver og skal fritt kunne avslutte arbeidsforholdet med rimelig oppsigelsestid.

2. Fagorganisering og kollektive forhandlinger

ILO konvensjon nr. 87, 98, 135 og 154

- 2.1. Arbeidere skal uten unntak ha rett til å slutte seg til eller etablere fagforeninger etter eget ønske, og til å forhandle kollektivt. Arbeidsgiver skal ikke blande seg inn i, hindre eller motarbeide fagorganisering eller kollektive forhandlinger.
- 2.2. Fagforeningsrepresentanter skal ikke diskrimineres eller hindres i å utføre sitt fagforeningsarbeid.
- 2.3. Dersom retten til fri organisering og/eller kollektive forhandlinger er begrenset ved lov, skal arbeidsgiveren legge til rette for, og ikke hindre alternative mekanismer for fri og uavhengig organisering og forhandling.

3. Barnearbeid

FNs konvensjon om barnets rettigheter, ILO konvensjon nr. 138, 182 og 79, ILO anbefaling nr. 146

- 3.1. Minstealder for arbeidere skal ikke være mindre enn 15 år og i tråd med
  - i. nasjonal minstealder for ansettelse, eller;
  - ii. minstealder for obligatorisk skolegang, med høyeste alder som gjeldende. Dersom lokal minstealder er satt til 14 år i tråd med unntaket i ILO konvensjon 138, kan dette aksepteres.
- 3.2. Nyrekruttering av barnearbeidere i strid med ovennevnte minstealder skal ikke finne sted.
- 3.3. Barn under 18 år skal ikke utføre arbeid som er til skade for deres helse, sikkerhet eller moral, inkludert nattarbeid.
- 3.4. Det skal etableres handlingsplaner for snarlig utfasing av barnearbeid som er i strid med ILO-konvensjonene 138 og 182. Handlingsplanene skal dokumenteres og kommuniseres til relevant personale og andre interessenter. Det skal legges til rette for støtteordninger hvor barn gis mulighet til utdanning inntil barnet ikke lenger er i skolepliktig alder.

4. Diskriminering

ILO konvensjon nr. 100 og 111 og FNs Kvinnediskrimineringskonvensjon

- 4.1. Det skal ikke forekomme diskriminering når det gjelder ansettelse, avlønning, opplæring, forfremmelse, oppsigelse eller pensjonering basert på etnisk tilhørighet, kaste, religion, alder, uførhet, kjønn, sivil status, seksuell legning, fagforeningsarbeid eller politisk tilhørighet.
- 4.2. Det skal etableres vern mot seksuelt påtrengende, truende, fornærmende eller utnyttende adferd og mot diskriminering eller oppsigelse på usaklig grunnlag, f. eks ekteskap, graviditet, foreldrestand eller status som HIV-smittet.

5. Brutal behandling

5.1. Fysisk mishandling eller avstraffelse, eller trussel om fysisk mishandling er forbudt. Det samme gjelder seksuelt eller annet misbruk og andre former for ydmykelser.

6. Helse, miljø og sikkerhet

ILO konvensjon nr. 155 og anbefaling nr. 164

- 6.1. Det skal arbeides for å sikre arbeidere et sikkert og sunt arbeidsmiljø. Farlige kjemikalier og andre stoffer skal håndteres forsvarlig. Nødvendige tiltak skal iverksettes for å forhindre og minimere ulykker og helseskader som resultat av, eller relatert til, forhold på arbeidsplassen.
- 6.2. Arbeidere skal ha jevnlig og dokumentert opplæring i helse og sikkerhet. Helse- og sikkerhetsopplæring skal gjentas for nyansatte og omplasserte arbeidere.
- 6.3. Arbeidere skal ha tilgang til rene sanitærfasiliteter og rent drikkevann. Hvis relevant, skal arbeidsgiver også besørge tilgang til fasiliteter for trygg oppbevaring av mat.
- 6.4. Hvis arbeidsgiver tilbyr losji, skal dette være rent, sikkert, tilstrekkelig ventilert og med tilgang til rene sanitærfasiliteter og rent drikkevann.

7. Lønn

ILO konvensjon nr. 131

- 7.1. Lønn til arbeidere for en normal arbeidsuke skal minst være i tråd med nasjonale minstelønnsbestemmelser eller bransjestandard, den høyeste gjelder. Lønn skal alltid være tilstrekkelig til å dekke grunnleggende behov, inkludert noe sparing.
- 7.2. Lønnsforhold og utbetaling av lønn skal være skriftlig avtalefestet før arbeidet påbegynnes. Avtalen skal være forståelig for arbeideren.
- 7.3. Fratrek i lønn som disiplinærreaksjon tillates ikke.

8. Arbeidstid

ILO konvensjon nr. 1 og 14

- 8.1. Arbeidstiden skal være i tråd med nasjonale lover eller bransjestandard, og ikke overstige arbeidstid i samsvar med gjeldende internasjonale konvensjoner. Normal arbeidstid per uke skal vanligvis ikke overstige 48 timer.
- 8.2. Arbeidere skal ha minst én fridag per 7 dager.
- 8.3. Overtid skal være begrenset og frivillig. Anbefalt maksimum overtid er 12 timer per uke, dvs. samlet arbeidstid på 60 timer per uke. Unntak fra dette kan aksepteres dersom det er regulert av en kollektiv avtale eller nasjonal lov.
- 8.4. Arbeidere skal alltid ha overtidstillegg ved arbeidstid over normal arbeidstid (se punkt 8.1 over), minimum i tråd med gjeldende lover.

9. Regulære ansettelse

- 9.1. Forpliktelser overfor arbeidere, i tråd med internasjonale konvensjoner, nasjonale lover og regler om regulære ansettelse skal ikke omgås gjennom bruk av korttidsengasjementer (som bruk av kontraktsarbeidere, løsarbeidere og dagarbeidere), underkontraktører eller andre arbeidsrelasjoner.
- 9.2. Alle arbeidere har krav på arbeidskontrakt på et språk de forstår.
- 9.3. Læringsprogram skal være klart definert med hensyn til varighet og innhold.

10. Marginaliserte befolkningsgrupper

- 10.1. Produksjon og bruk av naturressurser skal ikke bidra til å ødelegge ressurs- og inntektsgrunnlag for marginaliserte befolkningsgrupper, for eksempel ved å beslaglegge store landarealer, uforsvarlig bruk av vann eller andre naturressurser som befolkningsgruppene er avhengig av.

11. Miljø

- 11.1. Tiltak for å redusere negative effekter på helse og miljø i hele verdikjeden skal gjennomføres gjennom minimering av utslipp, fremme effektiv og bærekraftig ressursbruk, inkludert energi og vann og minimering av drivhusgassutslipp i produksjon og transport. Lokalmiljøet på produksjonsstedet skal ikke bli drevet rovdrift på eller skadet av forurensning.
- 11.2. Nasjonal og internasjonal miljølovgivning og -reguleringer skal overholdes og relevante utslippstillatelser skal innhentes.
- 11.3. Farlige kjemikalier og andre farlige stoffer skal håndteres på en forsvarlig måte.
- 11.4. For å overholde EUs tømmerforordning 995/2010, skal leverandører av tømmer-, papir- og papirmasse produkter sikre lovligheten av sin produksjon og forsyninger. De skal sørge for at produkter bestående av tømmer, papir eller papirmasse ikke kommer fra:
  - Skog områder hvor tradisjonelle eller sivile rettigheter ikke blir respektert.
  - Høy verneverdig Skog¹ (HCVFs)
  - Naturlig skog og torvmyr ryddet for konvertering til plantaser² (f.eks. eukalyptus, akasie) eller annen bruk (f.eks. palmeolje, soyabønner).
  - Genmodifiserte trær – genmodifiseringen gjør det mulig å endre trær egenskaper ved å sette inn i sine gener, genetisk materiale fra et annet tre av samme eller annen art, eller fra en annen levende organisme.
  - Arter oppført etter IUCN (International Union for Conservation of Nature) rødliste som sårbare, sterkt truet, og kritisk truet eller arter som er oppført av CITES (Konvensjonen om internasjonal handel med truede arter av ville dyr og planter) med mindre produktene er FSC sertifisert.

12. Korrupsjon

- 12.1. Alle former for bestikkelser, er uakseptabelt, så som bruken av alternative kanaler for å sikre illegitime private eller arbeidsrelaterte fordeler til kunder, agenter, kontraktører, leverandører eller deres tilsatte samt offentlige tjenestemenn/-kvinner.

---

¹ Som definert av High Conservation Value Resource Network, <http://www.hcvnetwork.org/>

² Med mindre før avskjæringsdatoen 1994 (i tilfelle FSC-sertifisering)

13. Dyrevelferd

- 13.1. Dyrevelferd skal ivaretas i hele verdikjeden i henhold til gjeldende nasjonal og internasjonal lovgivning.
- 13.2. Ingen truede eller sårbare arter som listet i IUCN (International Union for Conservation of Nature) rødliste eller som er oppført av CITES (Konvensjonen om internasjonal handel med truede arter av ville dyr og planter) skal benyttes i produksjonen av varer.

Dalema AS
Dag Leo Martinsen
CEO

Som leverandør til Dalema erklærer vi herved at vi har forstått og oppfyller Dalemas etiske krav til leverandører. Det samme gjelder eventuelle underleverandører som vil bli benyttet av oss i forbindelse med oppfyllelse av en avtale.

Sted og dato
Leverandør navn/stempel
Signatur fra leverandøren